

HEEL HET BERGLAND IN REP EN ROER

Alle omwonenden waren diep onder de indruk en in hele het bergland van Judea werd over deze gebeurtenissen gesproken. (Lucas 1, 65)

De tijd is als een wiel: hij wentelt van jaar tot jaar rond. En dat wiel brengt ons ronde na ronde wel steeds verder, maar het is telkens hetzelfde kringetje: elk jaar wordt het weer Kerstfeest, telkens weer sluit zich de cirkel van het jaar met Oud en Nieuw om vervolgens weer opnieuw te beginnen. Maar soms is de tijd geen wiel dat alsmaar doordraait, maar een draaiende caleidoscoop. U kent het wel: zo'n kijker waarin een bepaald kleurig patroon is te zien. Het blijft steeds hetzelfde, totdat je de kijker draait. Dan verspringt plots het patroon tot een heel ander patroon. Het zijn dezelfde steentjes, maar ze laten nu een heel ander totaalbeeld zien. Zo kan het ook met de tijd gaan: hij laat ineens het totaalbeeld waaraan we gewend waren verspringen. Het oude patroon is weg, er is een nieuw beeld voor in de plaats gekomen.

De tijd als wiel en de tijd als caleidoscoop – je komt ze beide tegen in het verhaal dat Lucas vertelt. Je kunt die beide beelden aflezen uit de reactie van de mensen die bij Elisabet en Zacharias op kraamvisite kwamen. Aanvankelijk waren die mensen gewoon blij voor Elisabet – zoals dat gaat na elke geboorte van een gezond kind. Er zal misschien tijdens haar zwangerschap bij de plaatselijke waterput weleens over haar gesproken zijn, zo van: kan dat allemaal nog wel op haar leeftijd? -, maar het stond de hartelijkheid niet in de weg. Wat waren de burens en familie blij voor haar! Want ook Zacharias en Elisabet maakten nu deel uit van de grote cyclus van het leven. De cirkel was nu rond. Ook zij hadden een kind. Het wiel van hun familie dat lang stil leek te staan, kon nu doorgaan en een spoor trekken door de tijd!

Maar die blijdschap werd na een aantal dagen getemperd. Na acht dagen kwamen dezelfde mensen van het kraambezoek weer opdraven, nu als de hulptrouwen bij de besnijdenis van de kleine. Op zo'n moment vond ook de naamgeving plaats. Niet dat de omstanders daar naar hadden hoeven raden: het kind zou natuurlijk naar zijn vader genoemd worden – Zacharias jr. Zo ging het immers in die dagen al van generatie op generatie. Maar toen greep Elisabet in: het kind moest Johannes genoemd worden. Die interventie werd niet meteen met begrip ontvangen, en daarom keken de burens en familie Zacharias aan: die zou hen wel gelijk geven. Zacharias komt hier trouwens voor het eerst sinds zijn optreden in de tempel weer in beeld. Al die tijd heeft hij langs de zijlijn gestaan. Nu is dat ook wel te begrijpen: hij kon niet spreken. Maar hier betrekken de

omstanders hem weer bij het gebeuren. Maar kennelijk is hij behalve stom ook nog doof, want de omstanders *gebaarden* dat Zacharias de knoop moest doorhakken. Op zijn schrijftablet viel Zacharias Elisabet bij: Johannes moest hij heten. En toen maakte de blijdschap van de dagen ervoor plaats voor verbazing: waarom moesten Zacharias en Elisabet een vertrouwd patroon doorbreken?

Van blijdschap naar verbazing – de omstanders begrepen het niet: was het wentelende wiel van de generaties voor Elisabet en Zacharias net weer gaan rollen of ze staken zelf alweer een spraak in het wiel! Maar het gevoel van de omstanders zou nog verder van kleur verschieten.

Toen Zacharias de naam van Johannes op het schrijftablet had geschreven, schoot plotseling zijn tong los en stroomde er een loflied over zijn lippen. Maar vreemd: uitgerekend dat loflied zorgde voor een heilige huiver bij de omstanders, een diepe vrees die zich in de volgende dagen als een lopend vuurtje verspreidde over de hele regio. De verteller Lucas gebruikt een woord dat duidt op een diep ontzag dat grenst aan angst. Heel het bergland was erdoor in rep en roer. Maar wat had Zacharias dan gezegd? Zacharias had een lofzang gezongen op God. Er stond iets nieuws te beginnen. Een nieuw tijdperk. En zijn kind was van die nieuwe tijd de voorbode. Daarom had het jongetje niet de naam Zacharias gekregen: dit kind kwam niet op uit de generaties voor hem, maar van God. Vanuit het onzichtbare middelpunt van de cirkel van de tijd was een kracht aan het werk die de tijden zal doen kantelen.

Maar waarom moesten de mensen daarvoor bang zijn? Och, denk maar aan de wederkomst van Christus. Je zou zeggen: daar zullen wij als gelovigen toch wel naar uitkijken, want dan komt er immers een wereld van gerechtigheid en zonder pijn? Maar het tegendeel is het geval: de meeste gelovigen kijken er helemaal niet naar uit. Integendeel, we stellen het maar het liefst uit. Waarom? Omdat God dan wel erg dichtbij komt. En God is een macht die je kan maken en breken. Dus weet je maar nooit! 'Och,' zegt u, 'maar in zo'n God geloven wij toch niet.' Nee, misschien willen we het niet, maar op de bodem van onze ziel sluimert die voorstelling kennelijk nog steeds. Anders zouden wij toch wel op de toppen van onze tenen op de uitkijk staan? Maar wij hebben liever het voortwentelen van de eeuwen door de modder van de tijd dan de plotselinge en ingrijpende verandering van Gods toekomst. *Wij zijn nog even ver als de burenen van Zacharias.*

Er zit nog altijd een Adam in ons die zich verbergt als God zich aandient. Maar er is een middel tegen die huiver. Dat is niet verdringing. Het is een kind. Gods toekomst breekt zich baan in twee kinderen. Een kind zal jou

niet breken. Een kind is zelf breekbaar. Twee kinderen zijn het teken dat God de wereld niet met geweld van buitenaf komt veranderen, maar van binnenuit met liefde. Daarom gaat hun komst gepaard met het wachtwoord van Gods boodschappers: 'Wees niet bang.' En het Kerstkind zal de spil zijn waarover God het patroon van de wereld definitief zal doen verspringen.

Nog altijd is de geschiedenis een afwisseling van gestadig wentelen enerzijds en ingrijpende veranderingen anderzijds. Dit jaar hangt over Kerst de schaduw van de krediet- en klimaatcrisis. Het houdt de hele wereld in zijn greep. Het kenmerk van die crises is dat we allemaal voelen dat het zo niet langer door kan gaan. Er moet iets gebeuren. De wereld zoals die was kan niet blijven. Daarom houden wij ons hart vast. Het patroon van de wereld zal gaan verspringen. Maar hoe? En wat zal er komen? Dat maakt onzeker. Maar ook dit jaar wordt het Kerst. Dat is geen doekje voor het bloeden. Door alle onrust en onzekerheid heen zal de boodschap klinken: 'Vrees niet. De wereld draait om een kind.'

VOORBEREIDING

Inleidend orgelspel over gezang 67, o.a van Joh. Christ. Bach, Johann Pachelbel en Samuel Scheidt.

Welkomstwoord

De vierde adventkaars wordt aangestoken door Rutger de Haan

Kaarsenlied:

Kijk eens aan, kijk eens aan,
steek het vier - de kaars - je aan.
want wij wach - ten en wij dro - men
dat het kerst-feest weer zal ko - men.
Langs de zon en langs de maan
is de ster al sloop ge - gaan.

we gaan staan

Stilte voor persoonlijke voorbereiding

Bemoediging, drempelgebed en groet

v.: onze hulp is in de naam van de Heer

g.: **die hemel en aarde gemaakt heeft**

v.: die trouw blijft tot in eeuwigheid

g.: **en niet laat varen het werk van zijn handen**

v.: Laten wij bidden.....

door Jezus Christus, onze Heer.

g.: **Amen**

v.: de Heer zij met u

g.: **Ook met u zij de Heer**

Aanvangslied: **Psalm 19: 1,2**

we gaan zitten

Over de dienst

Gebed om ontferming

We zingen met de jongerengroep:

Soon and very soon, we are going to see the King (3x)

Hallelujah! Hallelujah! We're going to see the King.

No more crying there, we are going to see the King (3x)

Hallelujah! Hallelujah! We're going to see the King.

No more dying there, we are going to see the King (3x)

Hallelujah! Hallelujah! We're going to see the King.

ROND HET WOORD

Gebed van de zondag

Projectlied

De ste-den van 't Ju - dee - se land,
het berg - ge - bied rond - om.
Daar gaat het nieuws van mond tot mond:
God ziet naar men - sen om.
Op ber-gen en in da - len,
in tem - pel, huis en stal
God's lief - de straalt waar men - sen zijn.
Het licht schijnt o - ver - al.

Na het gesprek met de kinderen
(melodie gezang 28)

Wij steken de kaarsen aan
en gaan met de lampen hier vandaan.
Wij horen in eigen taal
verhalen van God en de mensen.
We zingen verwonderd een lied
dat God ons zijn vriendschap biedt.

Lezing: **Lucas 1, 57-80 (met gemeentezang)**

57 Toen de dag van haar bevalling was aangebroken, bracht Elisabet een zoon ter wereld. 58 Haar buren en verwanten hoorden

hoe barmhartig de Heer voor haar was geweest, en ze verheugden zich samen met haar. **59** Op de achtste dag kwamen ze het kind besnijden, en ze wilden het Zacharias noemen, naar zijn vader. **60** Maar zijn moeder zei: 'Nee, Johannes zal hij heten!' **61** Ze zeiden tegen haar: 'Er is niemand in je familie die zo heet.' **62** Ze beduidden zijn vader te laten weten hoe hij het kind wilde noemen. **63** Hij vroeg om een schrijftablet en schreef erop: 'Johannes is zijn naam.' Iedereen was verbaasd. **64** En meteen werd de verlamming van zijn mond en zijn tong ongedaan gemaakt, en hij begon te spreken en loofde God. **65** Alle omwonenden waren diep onder de indruk, en in heel het bergland van Judea werden deze gebeurtenissen besproken. **66** Ieder die het hoorde bleef erover nadenken, en vroeg zich af: Hoe zal het verdergaan met dit kind? Want de machtige hand van de Heer beschermde hem.

67 Zijn vader Zacharias werd vervuld van de heilige Geest en sprak deze profetie:

Zingen: **Gezang 67**

80 Het kind groeide op en werd gesterkt door de Geest. Johannes leefde in de woestijn tot de dag aanbrak waarop hij zich kenbaar maakte aan het volk van Israël.

Zingen: **Gezang 305:2**

Uitleg en verkondiging: **Heel het bergland in rep en roer**

Meditatief orgelspel: Gezang 124, Detleff Krüger

Zingen: **Gezang 289**

GEBEDEN EN GAVEN

Gebeden

v.:zo bidden en zingen wij:

Zui - ve - re vlam, ver - drijf met je licht
de ang - sten van ons hart.

(Uit: *Liederen en gebeden uit Iona*)

Stil gebed – Onze Vader

Inzameling van de gaven

Slotlied: **Gezang 122**

Zegen

A - men

Uitleidend orgelspel over Gezang 125, Albert de Klerk.

Preek gehouden op 20 december 2009 in *De Morgenster*, Papendrecht
Bron: www.pietvandie.nl